

Gülhane Tıp Tarihi ve Tıp Etiği Dergisi

Gıda Takviyelerinde Ürün Güvenliği; Mevzuatın 'Adalet' ve 'Zarar Vermeme' Kavramları Temelinde Etik Değerlendirmesi*

Elif AVANER**

Özet

İnsanlığın dünyadaki varlığının devamı ve insanın doğuştan sahip olduğu sağlık hakkının korunması için en temel ihtiyaç olan suyun ve gıdaların iyi nitelikte olmasının sağlanması vazgeçilmez bir gerekliliktir. Sağlık hakkının adil dağıtımı için; suya ve gıda ürünlerine erişimin kolaylaştırılması için çaba sarf edilmesi gerektiği gibi insan, hayvan ve çevre sağlığı korumaya yönelik olarak da ürün güvenliğinin sağlanması zorunludur. Temel insan haklarından olan sağlığın ve refahın korunması için gıda, gıda ürünleri ve suyun dağıtımına yönelik politikaların, etiğin temel ilkelerinden olan 'adalet' ve 'zarar vermeme' kavramları çerçevesinde geliştirilmesi gerekmektedir. Bu ürünlerin insan sağlığına zarar vermemesi için; tanıtımları da dâhil olmak üzere etiketlenmesi, üretimi, depolanması ve dağıtımının niteliklerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, ürünlerin güvenli olarak erişime sunulması etik gerekliliktir. Ayrıca ilgili kurumların yalnızca mevzuata uygunluk veya tüketici memnuniyeti yönünden denetim yapması yeterli olmadığından etik çerçevede politikalar geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı; özellikle gıda takviyeleri olmak üzere gıda ürünlerinin piyasaya arzında yaşanan etik sorunlar çerçevesinde, mevzuatın; adalet ve zarar vermeme kavramları temelinde etik değerlendirmesini yapmaktır. Çalışmada gıda ve gıda takviyeleri ile ilgili olarak Tarım ve Orman Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının yürüttüğü mevzuatın incelenmesi, piyasaya arzıyla ilgili araştırma yapılması sonucunda etik değerlendirme yapılması yöntem olarak belirlenmiştir.

Gıda ürünlerinin etiket bilgileri, izin vb. mevzuat gereklilikleri yerine getirilmiş olsa dahi insan sağlığına zararlı veya yetersiz içerikleri olabildiği, niteliklerinin uygun olmayabileceği görülmektedir. Gıda takviyelerinin ise tedaviye yönelik tanıtımlarının yapılarak ilaç gibi, ilaç içerikleriyle satıldığı herhangi bir yaş sınırlaması olmaksızın elektronik ticaret sitelerinde kolayca ve bilinçsizce erişime sunulduğu görülmektedir. En yüksek değerlerden biri olan insan yaşamını korumak, sağlıklı yaşam hakkını elinden almamak için makro ve mikro düzeyde gıda ürünleri ile ilişkili olan kişilerin; üretici-tüketici etik ilişkisinin, denetleyici kurum-üretici, satıcı-alıcı vb. etik ilişkilerinin incelenmesi ve etik sorunlardan arındırılması için gidilecek yolların belirlenmesi gerekmektedir.

Makale Bilgisi

Makale geçmişi

Geliş Tarihi: 14.12.2023

Kabul Ediliş Tarihi: 14.02.2024

Anahtar kelimeler:

Gıda etiği, Sağlık hakkı, Adalet, Gıda Takviyesi, Ürün güvenliği

İletişim:

Dr. Ecz. Elif AVANER

E-posta:

avanerelif@gmail.com

*4. Tarım ve Gıda Etiği Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

**Dr. Ecz., Ankara İl Sağlık Müdürlüğü, ORCID: 0000-0003-2021-4471